

יוסף זוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "יוני המעלה")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

שבת נרות

שבת כא' טבת ה-תשפ"ב
 פרשה: **שמות**
 הפטרה: **דברי ירמיהו**

הדלקת נרות - 16:19
צאת השבת - 17:12
ר"ת - 17:43

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:23

שמות	נרא
עמוד השחר: 5:38	5:40
זמן טלית: 5:45	5:47
זריחה: 6:38	6:40
צאת: 11:40	11:43
מנחה גדולה: 12:05	12:09
שקיעה: 16:41	16:46

הליכות יוסף ורחל

"התנחל שב בלמוד תורה, ושגשג שבת" מספר "ארחות מרו"ן"

* מרן היה נוהג להחמיר בימות הקיץ במוצאי שבת כרבינו תם לפי שעות זמניות והיה נוהג מלעשות מלאכה דאורייתא עד שיעברו כשעה ועשרים וחמש דקות אחר שקיעת החמה, ובימות החורף הקצרים היה נוהג מלעשות מלאכה דאורייתא עד שיעברו שבעים ושתיים דקות אחר שקיעת החמה, ואמר שאי זה ראוי לחפש קולות נגד שיטת רבינו תם, ומכיון שהוא שיעור זמן שאינו ארוך, וכן להקל בזה אלא אם כן במקום צורך גדול. ונראה שרצה לחזק את צד החומרא כשיטת רבינו תם, וחשש שאם נבוא להקל בבין השמשות של רבינו תם, יבואו לזלזל בעצם החומרא כשיטת רבינו תם.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד וברוריה הרופאה להקדיש את העלון או חלקו בטל. 052-5079555

"מנהיגות יהודית"

משה רבנו הוא דוגמא עילאית למנהיג בישראל. רבים השואלים כיצד עשה משה רבנו דין לעצמו והרג את האיש המצרי. הללו השואלים זאת הם כנראה הפלפלנים מכת דתן ואבירם. ישנן נסיבות שההזדהות עם סבל האחים, תוך סיכון החיים או החירות האישית היא המענה המוסרי היחיד. מבחן האמת של המנהיג. הידיעה כי תמיד ימצאו מלשינים, דליטורים שייסכנו את המושיע היא ודאית. להפך, דווקא משום עליבות העם יש להלחם למענו. משה רבנו על פי מדרשו של רש"י "אכן נודע הדבר": רואה לאיזה מדרגה שפלה הגיעו ישראל: "מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל אני רואה שהם ראויים לכך". הרי הם עם של מלשינים ולפיכך נענשו. הרי זו אמירה אנטישמית? המדרש אנטישמי? משה אנטישמי? לא, הכל יודעים את האמת. הנכונות להלשין על אהים גורמת בהכרח לתלונת המנהיג לקב"ה וגם לטעות בשיקוליו לגבי נכונותו של העם לחזור בו בנסיבות הקשות והאיזמות מדרכו הרעה. משה עצמו אמר אמת כשהתלונן על העם באזני ה' ואמר "והם לא יאמינו לי" וגם על הקב"ה עצמו כשאמר, אין לי כוח לקמעא קמעא, לגאולה בעשר מכות. "ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך. הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך". אבל דווקא מפני שהוא אינו מנחה את האמת דוקא מפני שהוא יורה בכל הכיוונים הוא רעיא מהימנא. הוא המתווך בין העם לבין קונו, הוא גם נלחם למען עמו, גם רואה את הקלון וגם משלם את מלוא המחיר, אינו נכנס לארץ.

העלון לע"ג מורד פרטובי בר דיצ"ה ז"ל שנלב"ע כג' טבת תשפ"ב.

"שליח לעת מצוא" תשפ"ב

"אני זקוק לזה ממש בדחיפות ונדמה לי שבמרכבתי הדבר יתבצע במהירות רבה יותר", אמר האדון ונתן בידו בפעם הראשונה את מפתחות דלת המרכבה. יאנק ישב על דוכן העגלון ויצא אל הדרך במהירות. הוא הגיע אחרי שעות ספורות אל יעדו ונכנס אל הסוחר הנכבד לגבות את הכסף. הסוחר קיבל אותו במאור פנים ובחביבות והציע לפניו מאכל ומשקה, אך יאנק המסור זכר את הדחיפות של שליחותו והסתפק בכיבוד קל. כשיצא מן הבית אחזו פיק ברכיים: הכרכרה היקרה והסוסים האבירים נעלמו. יאנק ניסה לחפשם סביב-סביב, ניסה לשאול את בעל הבית, אך לאחר שעה ארוכה של חיפושים התייאש. "אינני חוזר אל האדון", סיכם עם עצמו. "כל עונש שאעלה עכשיו בדעתי לא ירגיע את זעמו. הסוסים והכרכרה הם כל עולמו, למן בוקר עד ערב משתעשע ועוסק בהם ומדבר עליהם. הוא יצליף בי עד אשר תצא נשמת".

"שלום לך ולחובסקי האדון, הסתיימו שנות שירותיו הטובים של יאנק", הוא נפנף אל כיוון הדרך המובילה בחזרה אל העיירה, משל האדון מקבל את המסר ממרחקים. "אלך לחפש את מזולי במקום אחר".

אך מזל במקום אחר כנראה לא היה לו. החלו שנות רעב וסבל בחייו של יאנק. הכסף שקיבל מאת הסוחר עבור אדונו אזל חיש והוא הסתובב והתגלגל ממקום למקום כשהוא מתפרנס מעבודות מזדמנות, פעמים מצליח יותר ופעמים פחות. לפעמים מוצא מקום ויש בידו אמצעים לאכול כראוי ולנוח מנוחת לילה, ולפעמים לא. שבע שנים התייסר יאנק המפונק. רגיל היה לחיים טובים יותר בבית אדונו לשעבר, אך הוא הרגיע את עצמו תמיד שהסבל הארוך והמתמשך עדיף עשרת מונים מנקמתו של ולחובסקי על אובדן הכרכרה והסוסים.

בבוקר אחד, אחרי שנת ליל ברחוב בין יתר הקבצנים חסרי הבית, ישב לו יאנק ומירר בבכי. זהו. כשל כוח הסבל. "איך אוכל להמשיך בחיים שכאלה?!" גם לעצמו. הוא עצר את בכיו, כשהרגיש יד רכה מונחת על כתפו ופנים מוכרות ומרחמות מבישות בו. יהודי היה האיש שניצב מולו, יהודי מוכר וחביב. הוא נזכר בזהותו, אחד מהסוחרים הגדולים שניהלו עסקאות עם ולחובסקי אדונו.

"זהו יאנק?" התפלא היהודי. "רגיל הייתי לראותך בכבודה של טירה. איך הגעת לעליבות כזו? ולחובסקי הרי הוקיר אותך מאוד ובמו אוניו שמעתיו לאמור, כי אינו יודע איך היה מסתדר בלעדיך".

יאנק סיפר לו את המעשה בסוסים ובמרכבה. "צדקת בחששך לחזור לאדון", השיב לו היהודי החביב. גם הוא ידע על שיגיונותיו של ולחובסקי בענייני סוסים, הם היו לשם דבר בכל הארץ. "ליבי נכמר בקרבי לראותך כך, יאנק. עצתי לך: בעיר בעליזא הקרובה מתגורר הצדיק רבי שלום, רבם הנערץ של היהודים. עושה חסד לאלפים הוא ואין מי שנכנס עצוב ושחוח ואינו יוצא שמח וזקוף. פנה אליו".

הודעות מרכז "Shai for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"ל ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

הלכות יוסף ורחל

סדר תפלת מנחה

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

וידוי ו"ג מדות ונפילת אפים כמנחה

יא. אחר חזרת השליח ציבור בתפלת המנחה נופלים על פניהם ואומרים דברי תהנה.

ומנהג הספרדים ועדות המזרח בכל המקומות לומר וידוי קודם נפילת אפים, ואחריו אומרים שלש עשרה מדות הרחמים, ולאחר מכן אומרים נפילת אפים. ומנהג זה מיוסד על פי הוזהר הקדוש ורבינו האר"י ז"ל. ולעיל בהלכה ברורה (סימן קלא סעיף ב' והלאה) נתבארו כמה פרטי דינים בענין אמירת וידוי ושלש עשרה מדות הרחמים.

ואסור לומר וידוי ושלש עשרה מדות הרחמים בלילה, ולכן אם נמשכה תפלת המנחה עד צאת הכוכבים, (שהוא שלש עשרה דקות וחצי בדקות זמניות אחר שקיעת החמה), לא יאמרו וידוי ו"ג מדות ונפילת אפים. ומכל מקום אם נמשכה תפלת המנחה עד זמן בין השמשות, מותר לומר וידוי ושלש עשרה מדות הרחמים ונפילת אפים בזמן בין השמשות.

ולעיל (סימן קלא) נתבארו באורך דיני אמירת וידוי ונפילת אפים, ושם נתבאר באורך באילו ימים ובאיזה מקומות אין אומרים וידוי ונפילת אפים, ושם (סעיף טז) נתבאר, שהמנהג שנהגו בכמה מקומות שלא לומר וידוי ונפילת אפים במנחה ביום שמירת הצדיקים אין לו יסוד ושורש כלל, ואין להם על מה שיסמוכו. ומי שבא להתפלל במקום שנהגו כן, ואין בידו למחות בהם, יאמר וידוי ונפילת אפים לבדו לאחר מכן.

אמירת "קדיש תקבל" אחר נפילת אפים

יב. אחר אמירת וידוי ונפילת אפים אומר השליח ציבור קדיש. ומנהג ישראל שאומר "קדיש תקבל".

וזהרו לומר הקדיש סמוך לסיום אמירת וידוי ונפילת אפים, (ובימים שאין נופלים על פניהם יזהרו לומר הקדיש מיד אחר סיום תפלת החזרה), ולא יפסיקו בין התפלה לבין אמירת "קדיש תקבל".

ואם מתפללים תפלת מנחה סמוך לסוף הזמן, יזהרו לסיים התפלה ולומר "קדיש תקבל" קודם צאת הכוכבים. ואם סיימו תפלת החזרה ואמירת וידוי ונפילת אפים בדיוק בזמן צאת הכוכבים, לא יאמרו "קדיש תקבל" אחר צאת הכוכבים. ובכל ענין יזהרו לסיים תפלת החזרה ואמירת וידוי ונפילת אפים קודם צאת הכוכבים. ועיין לעיל (סימן רלג סעיף ז') שאם יודעים מלכתחלה שלא יסיימו אמירת כל תפלת החזרה קודם צאת הכוכבים אינם רשאים לומר תפלת החזרה. ולעיל (בסעיף הקודם) נתבאר שאף וידוי ונפילת אפים אין לומר אחר צאת הכוכבים.

ואם התחילו התפלה סמוך לזמן צאת הכוכבים, (ומחמת כן הוצרך השליח ציבור להתחיל התפלה בקול רם ולומר קדישה, ולאחר מכן המשיכו הציבור תפלתם בלחש), וסיימו תפלת שמונה עשרה זמן מועט אחר צאת הכוכבים, אומר השליח ציבור "קדיש תקבל".

ונראה כי שני פנים לדבר, האחד מצד המצרים, שלא היו מסוגלים לשעבד בני אדם שהם נכבדים וחשובים, והשני מצד בני ישראל עצמם, שכל זמן שהיו חשובים ונכבדים בעיני עצמם, לא היו המצרים יכולים לשעבדם, ורק כשהושפלו מחשיבותם נעשו בני שעבוד.

וכך הוא דרכו של יצר הרע במלחמתו עם האדם, בתחילה הוא משתדל להשפילו בתחומי הדין, ובשדבר עולף בידו, הרי האדם ברשותו להכשילו בכל דבר חטא ועוון. והעבודה המוטלת על האדם היא להתעלות עד היותו נכבד וחשוב, ועל ידי כך הוא נשמר מן החטא, שכיין שהוא מכיר במעלתו וחשיבותו הגדולה, הרי הוא נמנע מלחטוא כדי שלא ירד ממדרגתו. ועוד, שרוב העבירות כרוכות בזיון לעוברים, ואם תהא הרגשת נכבדותו וחשיבותו מושרשת בקרבו, ימנע מלעבור עבירה.

"ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד"
יש לפרש בדרך רמז, כי הנה ישנם אנשים שחושבים לתומם שריבוי הילודה גורם קלילה למיעוט פרנסתם. אולם אין כל שחר למעטתם, כיון שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים, והוא נותן לחם לכל בשר, לחם לפי הטף.
וזהו שרמז לנו כאן הכתוב: "ובני ישראל פרו וישרצו", שזכו בני ישראל לפרות ולרבות בילדים, ויחד עם זאת, "וירבו ויעצמו במאד מאד", דהיינו שהתעשרו בממון הנקרא "מאד", כמו שכתוב בתלמוד (ברכות נד.) "ובכל מאורך" - בכל ממוןך, ומכאן לומדים אנו שריבוי הילודה גורם לברכה ועושר בביתו של האדם...

"ותיראן המילדות את האלקים... ותזינה את הילדים"
הנה אלקים הוא מדת הדין, ואמר הכתוב שהמילדות פחדו שמדת הדין תשלוט בעולם, ולכן לא די שלא הרגו את הילדים, אלא "ותחיינה" שסיפקו להם מים ומוזון, כדי שהשם יתברך יקום מכסא דין וישב על כסא רחמים, שמדה כנגד מדה לא בטלה.

"ותיראן המילדות את האלקים... ותזינה את הילדים"
הקשו המפרשים מדברי הרמב"ם שכתב שמי שעובד את ה' מיראה אין זה עיקר העבודה, והעיקר הוא לאהבה את ה', ואם כן יוכבד ומרים שהיו צדיקות וחסידות כיצד עבדו את ה' מיראה?
ונראה לומר שהכוונה היא שאת הפחד שהיה להם מפרעה, הפכו אותו לצד הטוב ופחדו מהשם יתברך, אבל באמת עבדו את ה' יתברך גם מתוך פחד...

"וימת יוסף וכל אוזו וכל הדור הוא"
כתב "אור החיים" הקדוש, שבא הכתוב לומר שכל זמן שאחד מן האחים היה קיים, היו המצרים מכבדים אותו, ואף כשהיה אחד מהדור ההוא קיים היו חשובים בעיניהם, ולא היה להם פנים להשתעבד בהם, ועוד כתב שם, שבמיתות יוסף ירדו מגדלותם שהיו מעולים יותר מן המצרים, ונעשו שוים להם, ובמיתת האחים ירדו למטה ממדרגתם שהיו בעיניהם נבזים, אבל עדיין לא היו משתעבדים להם, ורק לאחר שמת כל הדור התחילו להשתעבד בהם.

למדנו מדבריו, שאף על פי שהמצרים רשעים היו מעולם, מכל מקום לא היו יכולים להשתעבד בישראל כל זמן שהיו ישראל נכבדים וחשובים בעיניהם, ורק כשירדו ממדרגתם ונעשו מבזים בעיניהם, התחילו לשעבדם.

"וישמנהו בחול"
בעיר אחת, סמוך למזיבון, נתמנה מושל הדש, שנתגלה בעריץ אבזר, הוא גזר גזירות קשות על היהודים, עד שכבר לא יכלו לשאתן, החליטו לשגר משלחת למזיבון, כדי לבקש קצת וברכה מהצדיק רבי ברוך.

בסקירת השבת סיפרו חברי המשלחת על הצרות שהמושל עושה להם, נענה הרבי: "כתוב, וירא כי אין איש - ראיתי את המושל שלכם, והנה אין הוא ראוי להיקרא 'איש', כי אינו מתנהג כבן-אדם, וירא את המצרי - אבזר, רואה אני שירינו להיענש במצרים, שהעבירו את אבותינו בפרך, אלא שהרבה אינו חייב להיעשות ביום שבת-קודש - וישמנהו בחול, הוא ייטמן ביום חול".
בעבור ימים אחרים יצא המושל על סוסו אל מחוץ לעיר, וברק פגע בו והמיתו.